

Tesbihattaki "Tercüman-ı İsm-i Azam Duası"nın sıralamasının farklı olmasının hikmeti ne olabilir? Bu duaları Üstadımız mı hazırlamıştır? İlham mıdır?

Üstadımız hem sünnetten hem de İslam alimlerinin uygulamalarından çokça istifade etmiş bir muhakkiktir. Bu nedenle **zikir, evrad ve tesbihatında** sünnet ve muhakkiklerin tesbihlerinin kokusu vardır. Tesbihattaki esma-i ilahiyenin dizilişinde elbette çok manidar hikmetler vardır. Ayrıca günün her vakti bir olmadığından, namazlar ve namazların arkasında okunan aşirler de bir değildir. Bu nedenle her namazdan sonraki tesbihatlar da farklılık arz eder. Aşağıda tesbihatın kaynaklarında buna değindik.

Bu tesbihatların her birisinin kaynakları maziye uzanmakla birlikte, dizilişi ve hangi namazda ne okunacağıнын tayinleri Bediüzzaman Hazretlerine aittir. Bu dizilişin arkasında şiddetli talebin meyvesi olan bir ilham ve sünühat olduğunu düşünürüz.

Namazın sonundaki tesbihler, Allah'ı zikretmenin en üstün ve en garanti yoludur. Zira bu tesbihleri tanzim ve tesis eden Allah'ın Resulü ve Habibi olan Hazret-i Muhammed (asm) dir. Nasıl Hazreti Peygamber (asm) insanlığın en seçkin ve üstünü ise, onun çizdiği ve tesis ettiği evrat ve ezkar da diğer evrat ve ezkarlar içinde en üstündür.

Allah rızasını tahsil etmek ve çok faziletli sevaplar kazanmak, ancak ve ancak Hazreti Peygamber (asm)'in tespit ve tesis ettiği evrat ve azkarı takip etmek ile mümkündür.

Namazdan sonra yapılan **tesbihat** bir ibadettir; ibadet ise dünya hayatında birtakım fayda ve menfaatler için yapılmaz. İbadetin tek illeti, yani yapılma sebebi vardır; o da Allah'ın emrine uymak ve neticesinde rızasını kazanmaktır. İbadetlerin dünyevi ve uhrevi faydaları sadece nefsi teşvik içindir, yoksa sırf ibadetin sebebi değildirler. Namazdan sonra yapılan tesbihleri de böyle mülâhaza etmeliyiz ki; Allah katında makbul olsun.

Bunun yanında uzun yapılan tesbihler içinde **kolektif bir dua halkası** vardır; biz bu halkaya dahil olursak milyonlarca Müslüman'ın halis duasına mazhar oluruz. Belki Allah, bu duaların neticesinde bizi affedip cennetine ilhak edecek. Bu sebeple tesbihatları takip etmekte; maddi ve manevi çok maslahat ve faydalar vardır.

Namazı gerek cemaatle kılalım, gerekse tek başımıza kılalım fark etmez; **namazdan sonra tesbîhat yapmak, sünnet-i seniyyedir.** Tesbihat cemaatle birlikte yapılabileceği gibi, ferdî olarak da yapılabilir. Üstad'ın ifadesiyle;

"Namazdan sonraki tesbihatlar tarikat-ı Muhammediyedir (a.s.m.) ve Velâyet-i Ahmediyenin (a.s.m.) evradıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür..."(1)

Bunlardan bazılarını teşvik eden hadisi- şerifler şöyledir:

Muâviye bin Hakem es-Selemî (ra) anlatır: Resûlullah (asm), **"Bizim namazımız tesbîh, tekbîr ve Kur'ân tilâvetinden ibârettir; onda dünya kelâmı konuşulmaz!"** buyurdu.(2)

Muhâcirlerden bazı fakir sahabîler bir gün Allah Resûlüne (asm) şöyle dediler:

"Ya Resûlallah! Mal sahipleri yüksek derecelere eriştiler. Bizimle beraber namaz kılıyorlar, oruç tutuyorlar! Bizden ayrı bir de mallarıyla haccediyorlar, umre yapıyorlar, köle azt ediyorlar, sadaka veriyorlar!"

Allah'ın Resûlü (asm): **"Ben size bir şey öğreteyim mi? Onun sayesinde sizi geçenlere yetişir, sizden sonrakileri de geçersiniz. Hem böylece, sizin yaptığınızı yapanların dışında hiç kimse sizden daha fazîletli olmaz!"** buyurdu.

Büyük bir müjdeydi. Ashab-ı Kirâm (ra): **"Buyurunuz ya Resûlallah; öğretiniz!"** dedi.

Resûl-ü Ekrem Efendimiz (asm): **"Her namazın ardından otuz üçer defa **Sübhânallah, Elhamdülillâh ve Allahu ekber** dersiniz. Sonra da **'Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke leh. Lehü'l-Mülkü ve lehü'l-Hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.'** dersiniz; deniz köpüğü kadar bile olsa günahlarınız bağışlanır!"** buyurdu.(3)

Ebû Zerr (ra) anlatır ki: Resûlullah Efendimiz (asm) buyurdu ki:

"Her kim, sabah namazından sonra diz çökmüş olarak, konuşmadan önce on defa **'Lâ ilâhe illallahü vahdehû lâ şerîke lehü. Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü yuhyî ve yümîtü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.' derse kendisine onlarca sevap yazılır, on günahı silinir, on derece yükseltilir, o günün tamamında her şerden emin ve emniyette olur, şeytandan korunur ve o gün hiçbir günah ona ulaşarak amelini iptal etmez!"**(4)

Namazdan sonra yaptığımız tesbihattaki esma-i hüsnalara, neden ism-i azam duası ve tercüman-ı ism-i azam duası deniliyor?

Namaz tesbihatında okunan ve Allah'ın birçok isimlerinin de içinde bulunduğu duaya İsm-i Azam denilmesinin iki sebebi var:

Birisi, o isimlerin içinde **Allah** lafaz-i celalinin bulunmasından dolayıdır. Zira ekseri alimlerin görüşüne göre mutlak ve mahfi bırakılmış olan ism-i azam, Allah ismidir. **Allah** ismi, Allah'ın zat-ı akdesine delalet eden genel ve kuşatıcı bir isim olmasından dolayı, sair bütün isimleri ve sıfatları mahiyetinde toplayıp onlara lüzumiyet noktasından işaret ediyor. Bu duada en ziyade Allah lafzı tekrar edildiği için, duanın adı, **İsm-i Azam** duası denilmiştir.

Diğer bir sebebi, ism-i azam mutlak ve mahfi bırakıldığı için, Allah'ın her ismi potansiyel olarak ism-i azam olabilir. Bu duada da Allah'ın birçok isimleri zikredildiği için onları temsilen **İsm-i Azam** denilmesi gayet yerinde ve güzeldir.

Üstad Hazretlerinin şu ifadeleri ikinci sebebi işari olarak teyit ediyor:

"Hem madem Hz. Ali'nin (r.a.) kudsi Üstadından aldığı ve bu ümmete verdiği en mühim ders ve bu iki kaside-i gaybiyesinin mevzuu ve esas ve ruhu olan Sekine'yi ve ism-i Âzamı bu zamanda herkesten ziyade kendine vird eden ve on üç seneden beri ism-i Âzamla beraber binbir Esmâ-i İlahiye içinde bulunan Cevşenü'l-Kebir ile ve o esma ile ulûm-u Kur'âniyenin hazinesini açan yüz yirmi risaleyi, o esmanın feyzi ile Kur'ân'a tefsir yapan ve yirmi dört saatte yüz yetmiş defa Sekine ve ism-i Âzam denilen Esmâ-i Sitte-i Meşhureyi bin üç yüz mükerrer âyetle okuyan ve Âl-i Beytin manevî ve gayet mühim bir mirası ve bir maden-i feyzi olan Cevşenü'l-Kebir'i kendine üstad eden ve bidayette her günde bir defa, bazen üç defa tamamını okuyan ve talebesine tavsiye eden adam, Risale-i Nur müellifidir."(5)

Dua Ederken, Ellerin Ters Çevrilmesi Nedendir?

Rivayetlerden, üç çeşit duanın olduğunu bilmekteyiz. Bunlardan bir tanesi de korku duasıdır. **Korktuğumuz şeylerden Allah'a sığınmaktır.** Diğer bir ifade ile istemediğimiz şeylerdir. İstemediğimiz bir şeyi ellerimizin tersi ile işaret ederek gösteriyoruz. Dua ederken hem dilimizle ve hem de elimizle iltica etmekteyiz. Efendimiz (asm) de bu şekilde dua etmiştir.

Dipnotlar:

- 1) bk. [Kastamonu Lahikası, 70.Mektup.](#)
- 2) bk. Nesâî, Kitab'us-Sehiv, 20.
- 3) bk. Müslim, Mesâcid, 142.
- 4) bk. Tirmizî, Daavât, 63.
- 5) bk. [Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Yirmi Sekizinci Lem'a Birinci Mesele](#)